

διαφορὰ τῆς θερμότητος τοῦ εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἐκθεμιμένου ἡμισφαιρίου πρὸς τὸ ἔχον νύκτα καὶ ὑφιστάμενον μακροχρόνιον ἀπώλειαν τῆς θερμότητος δι' ἀκτινοβολίας εἰς τὸν καθόλου χῶρον· κατὰ τὸν Ἰωάννην Ἐρσχελον ἐπὶ τοῦ πρώτου δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ θερμοκρασία 150^ο Κελσίου ἄνω τοῦ 0 ἐπὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ἴσως σχεδὸν τοσοῦτοι βαθμοὶ κάτωθεν αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν ὑπῆρχεν ὕδωρ ἐπὶ τῆς σελήνης, διὰ τῆς θερμάνσεως αὐτὸ θὰ ἐξητμίζετο ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ἡμισφαιρίου καὶ αἱ ἀτμίδες θὰ συνέρρεον πρὸς τὸ ἀπεψυγμένον ἡμισφαίριον· φθάνουσαι ὅμως αὐτόθι θὰ ἀπεψύχοντο καὶ οὕτω θὰ ἐσχηματίζετο περὶ τὸν ἀποπερατωτῆρα δρόσος παγωμένη, ἣτις θὰ καθίστατο ἐπαισθητὴ διὰ τινος ὀπτικοῦ φαινομένου.

Μετὰ τὰς πρώτας τηλεσκοπικὰς παρατηρήσεις τῆς σελήνης ἐξελήφθησαν ὡς θάλασσαι τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς τὰ παρουσιάζοντα ὀμαλὴν ἐπιφάνειαν καὶ φῶς στακτόχρον, ἄστονον σχετικῶς πρὸς τὰ ἄλλα λαμπρότερα μέρη. Ἐκ τούτου ἐν τῇ ὀνομοτολογίᾳ τοῦ Ρικκιόλου τὰ μέρη ταῦτα ὀνομάσθησαν θάλασσαι, κόλποι καὶ τὰ παρόμοια. Ἀκριβεστέρα ὅμως παρατήρησις κατέδειξεν, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῶν μερῶν αὐτῶν παρουσιάζει ἀνωμαλίας, φαίνονται δ' ἐν αὐταῖς καὶ κρατῆρες. Ἡ ὀνομοτολογία αὐτῶν διετηρήθη καὶ μετὰ ταῦτα, ἀλλὰ συνθηματικῶς μόνον, οὐχὶ δὲ διότι θεωροῦνται τὰ μέρη ταῦτα ὡς καλυπτόμενα ὑπὸ ὑδάτων.

Δὲν ἔχομεν ἱκανὰ δεδομένα ὅπως κρίνωμεν ἀσφαλῶς περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐλλείψεως ἀτμοσφαιρας καὶ ὕδατος, ἐπὶ τῆς σελήνης, οὔτε ἐὰν ἔλειπον ἀπ' αὐτῆς ἔτι καὶ πρὸ τῆς στερεοποιήσεως αὐτῆς, ἢ ἐξηφανίσθησαν κατόπιν. Ἐὰν ἡ σελήνη εἶχεν ἀτμόσφαιραν αὕτη ἔπρεπε νὰ ἦναι κατὰ ποσὸν μικροτέρα τῆς ἀτμοσφαιρας τῆς γῆς καὶ ἀραιότερα ταύτης ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ κατασκευῇ ἕνεκα τῆς ἐλάσσονος ἐντάσεως τῆς βαρύτητος ἐπὶ τῆς σελήνης, οὔσης τὸ $\frac{1}{6}$ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Ζοιλνερὸς δεχόμενος τὴν ἐξάτμισιν γενικὴν ιδιότητα τῆς ὕλης, δοξάζει ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς σελήνης ἐξητμίσθη καὶ διεσκορπίσθη εἰς τὸν καθόλου χῶρον, βοηθούσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς ἐλάσσονος ἕλξεως τῆς σελήνης. Ἄλλ' ἄνευ προσφυγῆς εἰς τὰ ἀποτελέσματα τοσοῦτο γενικῆς παραδοχῆς, ἐξηγεῖται ἡ ἐξαφάνισις τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τῶν ὑδάτων τῆς σελήνης, ἐὰν ὑπῆρχον ταῦτα, διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτῶν μετὰ τοῦ σώματος τῆς σελήνης. Καὶ εἰς τὴν γῆν συνέβη ὁμοίον τι οὐχὶ μέχρις ἐξαφάνσεως τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς ὑδάτων. Εἰκάζεται ὅτι κατὰ τὰς προτέρας γεωλογικὰς ἐποχὰς τὰ ὕδατα τῆς γῆς ἦσαν ἀφθονώτερα, διὰ χημικῶν δ' ἐνώσεων συνεδέθη μέρος αὐτῶν μετὰ τοῦ στερεοῦ σώματος τῆς γῆς ὅπως καὶ μέρος τῆς ἀτμοσφαιρας αὐτῆς. Ἐν τῇ πολὺ μικροτέρᾳ σελήνῃ ἐπῆλθε διὰ τοιοῦτων φυσικῶν λειτουργιῶν ἐξαφάνισις τῆς ἀτμοσφαιρας αὐτῆς. Ὁ Νασμύθιος καὶ ὁ Καρπέντερος δὲν δέχονται ὅτι ἐπηρεάσθη ὅπως δῆποτε ὁ σχηματισμὸς τῆς στερεῆς ἐπιφανείας τῆς σελήνης ὑπὸ ἀτμοσφαιρας καὶ ὕδατος, ἐνῶ ἄλλοι δέχονται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὕδατος. Ἐνῶ ὅμως ἐπὶ τῆς γῆς ἐξακολουθεῖ

ἔτι ἡ βραδεῖα μὲν ἀλλ' ἀκατάσχετος ἐνέργεια τῶν ὑδάτων (ἢ καὶ σημαντικώτερα) καὶ ἡ τῆς ἀτμοσφαιρας, μεταμορφοῦσα τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς σελήνης καὶ ἐὰν πότε ἐπίδρασεν, ἔπαυσε πᾶσα τοιαύτη ἐνέργεια ἐκ μέρους τῶν στοιχείων αὐτῶν.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΟΨΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

ἐν ἔτει 1891 (ν)

ΥΠΟ

Χ. Π. ΚΟΥΓΛΛΟΥ

(Συνέχεια.)

Υ γ ρ α σ ί α. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ ὑγρασία, ὑπολογιζομένη εἰς ἑκατοστὰ τοῦ κόρου τοῦ ψυχομέτρου, ἦν ὀμαλώτερον διανεμημένη, ἀντλόγως τῶν ὥρων τοῦ ἔτους ἢ κατὰ τὸ 1890. Τῶν μηνῶν δὲ ὑγρότερος ἦν ὁ Νοέμβριος (85), ξηρότερος δὲ ὁ Ἰούνιος (51). Καὶ ἡ μὲν μεγίστη καθ' ἅπαντα τὸ ἔτος ὑγρασία παρατηρήθη τῇ 27ῃ Νοεμβρίου (97), ἡ δ' ἐλαχίστη τῇ 28ῃ Φεβρουαρίου (37).

Π Ι Ν Α Ε

μέσης ὑγρασίας τοῦ ἔτους 1891.

Μῆνες	Υγρασία εἰς ἑκατοστὰ τοῦ κόρου	Παρατηρήσεις
Ἰανουάριος	82	
Φεβρουάριος	65	37 τῇ 28ῃ
Μάρτιος	70	
Ἀπρίλιος	78	
Μαῖος	68	
Ἰούνιος	51	
Ἰούλιος	67	
Αὐγούστος	62	
Σεπτέμβριος	68	
Ὀκτώβριος	78	
Νοέμβριος	85	97 τῇ 28ῃ
Δεκέμβριος	83	
Ἔτος	72	

(* Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΑ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ *

ΥΠΟ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ Θ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

διδάκτορας τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν.

Φίλοι ἐταῖροι!

Εὐτυχῆς διότι ὑμεῖς καὶ ὡς συμπολίτας ἀγαπητοὺς δύναμαι νὰ προσφωνήσω, παρήλθον τὸ βῆμα τοῦτο προτι-

* Ἀνεκρινώθη ἡ πραγματεία αὕτη τῷ Μικρασιατικῷ Συλλόγῳ ἢ «Ἀνατολῇ» τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, 1ῃν Μαρτίου. Ὡς ἔχουσιν ἀξίαν ἐθνογραφικὴν ἐκρίναμεν αὐτὴν δημοσιεύσιμον ἐν τῷ «Προμηθεῖ».